
Läbiv teema „Ettevõtlusõpe“

---

1. Üldalused

1.1. Ettevõtlusõpe Ruila Põhikoolis

Ettevõtlusõppe käigus kasvatakse suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske.

Ettevõtlusõpetusega taotletakse, et õpilane põhikooli lõpuks:

- 1) oskab püstitada eesmärged, võtta vastutust ideede elluviimisel ning rakendab meeskonnatöö võtteid;
- 2) arendab enda loovust;
- 3) kasutab erinevaid teabeallikaid ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat infot, tõlgendab ja esitab neis allikates sisalduvat infot;
- 4) suhtub vastutustundlikult elukeskkonda;
- 5) teab oma õigusi ja kohustusi kui tarbija, töötaja ja tulevane ettevõtja;
- 6) saab aru ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonnas;
- 7) mõistab ettevõtja, juhi ja töötaja rolle ning vastutust;
- 8) oskab näha ettevõtlust isikliku karjäärivõimalusena, on positiivse hoiakuga ettevõtluse ja ettevõtja suhtes;
- 9) suudab kolmanda kooliastme teostada minifirma.

5.kl	<p>Eesti keel Ettevõtete nimede õigekiri, lühendid retseptides</p> <p>Matemaatika Finantskirjaoskuse ülesanded</p> <p>Palga arvestamine, tunnitasu; hinna kalkuleerimine</p> <p>Esinemisõpetus Ühistegevuse korraldamine ja initsiatiivi näitamine ürituse läbiviimise</p> <p>Tööõpetus Hinna ja koguste kalkuleerimine kasvava raskusastmega, toote etiketid</p> <p>Ratsutamine Kuidas toimib ratsutamisteenust pakkuv äriettevõtte</p> <p>Ajalugu Raha lugu, liigid, naturaalmajandus, rahamajandus</p>	<p>Kirret OÜ Ratsutamisteenust pakuva ettevõttega tutvumine (Ruila Tall) Teatriõhtu korraldamine teatrikuul (märtsis)</p>
6.kl	<p>Eesti keel Kirjandustegelaste finantsalase ja tarbijakäitumise analüüs ning hinnang. ”Tom Sawyer”</p> <p>Matemaatika Finantskirjaoskuse ülesanded ja raha kasutamise õppimine, isiklik ja pere eelarve, raha kogumine</p> <p>Ühiskonnaõpetus Seosed endi, kogukonna või kooli vajadustega, nende endi mingi probleemi lahendamiseks. Aja ja kulutuste planeerimine ning raha kasutamine, laenamine ja säästmine. Minu tulud-kulud. Elukutsed –teadmised ja oskused. Elukestev õpe. Elukutsed ja ettevõtted kodukohas. Teadlik, säästev tarbimine. Töökultuur ja tööeetika. Autoriõiguste kaitse</p>	<p>Kohaliku ettevõttega tutvumine Balsnack OÜ</p> <p>Rahatarkuse nädala korraldamine ja läbiviimine</p>

	<p>Ajalugu Rahamajanduse eelised naturaalmajanduse ees</p>	
7.kl	<p>Eesti keel Funktsionaalne lugemine; ajalehe info analüüs, arutlusoskuse kujundamine. Õigusakti ja töökuulutuse funktsionaalne lugemine; töökohataotluse ja lühieluloo (CV) vormistamine</p> <p>Matemaatika Tabeli, diagrammi lugemine, tulu ja kulu, omahinna ja turuhinna arvutamine. Hinnakalkulatsioon, palkade arvutamine, intressimäär ja maksude protsentarvutus</p> <p>Inimeseõpetus Enda võimete, oskuste ja ettevõtlikkuse hindamine, ametile või ettevõtjale vajalike isikuomaduste analüüs, sissejuhatus karjääriteemadesse</p> <p>Tööõpetus Hinna võrdlev analüüs eseme valmistamisel. Plekitööd.</p> <p>Ajalugu Panganduse teke, laenud, pankrot, inflatsioon, püramiidskeem,</p>	<p>Tootmisettevõttega tutvumine AS Toode</p> <p>Sissejuhatus karjääriteemadesse 1t Töötukassa</p>
8.kl	<p>Kodukandilugu, ajalugu, bioloogia Ruila mõisa giidituuri ja Ruila looduskaitseala marsruudi õppimine, läbiviimine.</p> <p>Tehnoloogiaõpe Materjalijääkide sorteerimine ja taaskasutus, enda valmistatud toote turundus ja müük koolilaadal. Uute tehnoloogiatega tutvumine, teadmiste ja oskuste kasutamine tööprotsessis, õppetegevuste seostamine elukutsega. Tehnoloogiavaldkonna ainetes on olulisel kohal avatus loomingulistele ideedele ja originaalsetele vaatenurkadele. Esemeid valmistades läbitakse toote arendamise tsükkel idee leidmisest valmis tooteni.</p>	<p>Turismindusega tegeleva ettevõttega tutvumine Laitse Loss OÜ</p> <p>Mis on karjäär 1t Töötukassa</p>

	<p>Ärimudeli läbitöötamine kooli laada jaoks</p> <p>Füüsika</p> <p>Tehnoloogiateadmiste olulisus erinevates ametites</p> <p>Muusika</p> <p>Muusikatööstus, loovisikute ettevõtlus ja muusika tarbimise reeglid internetis;. Õigused ja kohustused muusika tarbijana, CD-plaadi ja kontserdi omahinna ja piletihinna kujunemine, autori õigused ja tulu loomingu eest</p> <p>Ajalugu</p> <p>Kapital, kapitalism, turumajandus, suurtööstus, väikeettevõtlus</p>		
--	---	--	--

9.kl	<p>Eesti keel Kirjandustegelaste finantsalase ja tarbijakäitumise analüüs ning hinnang. "Pisuhänd"</p> <p>Inglise keel Ettevõtlusalane sõnavara täienemine infoallikatega töötamisel</p> <p>Füüsika</p> <p>Elektrienergia maksumus ja turuhind, erinevad hinnapaketid eraisikutele ja suurfirmadele, säästev energiakasutus ja jätkusuutlik tootmine</p> <p>Ühiskonnaõpetus</p> <p>Majandusringlus ja turgude toimimine, ettevõtluse põhimõisted. Ettevõtlikkus ja ettevõtlus, ettevõtte toimimine, ettevõtluskeskkond, ressursside nappus ja jätkusuutlik kasutus, eraomand, konkurents, ettevõtluse võimalused ja riskid, äriidee ja ärimudel, kasumi motiveeriv roll. Turundus, tarbija vajadused ja tootmise eesmärgid, omahind ja turuhinna kujunemine. Ettevõtja ootused ettevõtte töötajale ja</p>	<p>Kohalike ettevõtetega tutvumine Palkehituse OÜ</p> <p>Karjäärinõustamine (Töötukassa)</p> <p>Edukas kooli kandideerimine Individuaalne karjäärinõustamine (Töötukassa) Erinevate gümnaasiumide ja kutseõppeasutuste külastamine Külalised (vilistlased, direktorid jne)</p>	
------	---	--	--

meeskonnatöö tähtsus (ülesanded, vastutus, tööjaotus, aja planeerimine). Ettevõtluse roll ja olulisus ühiskonna toimimisel. Kohalik ettevõtlus. Ettevõtlustoetused. Ärireeetika. Tulud ja kulud. Töötasu tuluallikana. Bruto- ja netopalk, palgafond ja maksud. Soovid, vajadused, kulude ja tulude planeerimine, eelarve. Isiklike ressursside piiratus, tulu suurendamise võimalused ja valik. Teadlik ja keskkonda säästev tarbimine, eesmärgipärane finantsteenuste kasutamine. Valitsuse ja maksude roll ühiskonnas, tulude ümberjaotamine. Finantsalaste terminite selgitamine ja kasutamine klassiaruteludes.

Karjääriõpetus

Võimalused töömaailmas; elukutsed ja ametid kodukoha ettevõtetes, enda vajadused, soovid ja võimalused elukutsevalikul ja tööturul. Hariduse, oskuste ja kogemuste nõuded tööturul. Isiklik karjääriplaan ehk edu tee (kuhu tahan jõuda 35. eluaastaks, mida tahan saavutada, kuidas selleks pingutada). Töökoha taotlemiseks motivatsioonikirja ja elulookirjelduse koostamine (enda andmetega või legendi põhjal, konkreetse töökuulutuse alusel); elukutsed ja ametid täna ja tulevikus, elukestev areng (mida tahaksin elus ära teha, proovida, kogeda, õppida, millised takistused võivad ette tulla ja kuidas neid ületada).

Geograafia

Tehnoloogiate ja seiresüsteemide rakendamine ettevõtluses ja erinevates ametites, ressursside ammendumise probleem ja säästev kasutamine, loodusolude mõju inimtegevusele;

Ressursside säästva kasutamise ja loodusvarade tähtsus majandusringluses, nende ammendumise probleem, majanduse spetsialiseerumise kasulikkus tarbijale ja ettevõtlusele, kodumaise kauba eelised, teenuste liigid (transpordi, turismi, meedia jne) nende rahvusvahelisus ja tähtsus tarbijale, omahinna ja müügihinna kujunemine arvestades ressursside kättesaadavust, loodusolusid, konkurentsi ja turu suurust.

Tehnoloogiaõpe

Puit kui ressurss, selle omadused, puidu töötlemisega seotud ametid. Puit ja keskkond, ettevõtte tähtsus kohalikus kogukonnas. Materjalide säästlik kasutus, tootmiskulude mõju toote lõpphinnale. (OÜ Laitse Palkehitus).

	Ajalugu Plaanimajandus vs turumajandus	
--	--	--

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Ainet käsitletakse läbiva õppeainena põhikooli 1.-9.klassini. Ettevõtlusõpetus on integreeritud erinevatesse ainetesse seostatult riikliku õppekava ja ettevõtluspädevusega. Ainekavas on välja toodud erinevates õppeainetes läbi võetavad teemad, praktilised tegevused, ettevõtete külastused ja ülekoolilised üritused.

Õppes on olulisel kohal aktiivõppemeetodid nagu arutelud, juhtumianalüüsid, rollimängud, projektid ja õppekäigud, kohalike ettevõtete külastused, kohtumised ettevõtjatega, ettevõtlike lapsevanematega ja vabatahtlik tegevus kodukohas. Ettevõtlusõpetus annab ülevaate ettevõtte toimimisest ja ettevõtluse tähtsusest ühiskonnas. Ettevõtlusõpetus aitab paremini mõista inimtegevuse ja keskkonna vastastikuseid seoseid, ressursside nappust. Ettevõtlusõpetus kujundab õpilastes ettevõtluspädevust, enesejuhtimise, sotsiaalsete olukordade lahendamise, loova mõtlemise ja ettevõtluskeskkonnas tegutsemise kaudu. Samuti arusaamist, et vastutus ühiskonna jätkusuutliku arengu tagamiseks on nii üksikisikul kui ka ettevõtetel, kelle otsused peavad lähtuma loodus- ja elukeskkonna säästmise vajadusest. Õpilased saavad teavet erinevatele elukutsetele esitatavate nõuete kohta, tutvuvad töötaja ja ettevõtja (tööandja) rollidega, õpivad hindama oma oskusi, soove, arenguvajadusi ning -võimalusi töömaailmas toimetulekuks, koostama elulookirjeldust, tähtsustama nii töötaja kui ka ettevõtja panust ühiskonda.

1.4. Õpitulemused

Õpilane:

- 1) püstitab eesmärged, vastutab oma ideede elluviimise eest ning rakendab meeskonnatöö võtteid;
- 2) saab aru ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonnas;
- 3) on positiivse hoiakuga ettevõtluse ja ettevõtjate suhtes;
- 4) kirjeldab enda võimeid, oskusi ja võimalusi tegutsemiseks ettevõtliku kodanikuna;
- 5) mõistab hariduse, oskuste ja kogemuste tähtsust konkureerimiseks tööturul;
- 6) teeb eesmärgipäraseid valikuid raha kasutamisel;
- 7) tegutseb säästliku ja keskkonnateadliku tarbijana.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – ettevõtliku töötaja ja ettevõtja omadused.

Tehnoloogia ja innovatsioon – uudsete ideede leidmine ja IKT vahendite kasutamine.

Keskkond ja jätkusuutlik areng – ressursside nappus ja säästev kasutus.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – aktiivne osalemine rühmatöös.

Teabekeskond ja kultuuriline identiteet – info leidmine kohaliku ettevõtte ja erinevate ametite kohta.

Väärtused ja kõlblus – äriidee vajalikkus tarbijale, ettevõtja ärireeetika, keskkonna väärtustamine; kodukoha eripära märkamine.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevuse kavandamisel ja korraldamisel

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimumist teiste õppeainetega ja õppeaineid läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus ja iseseisvate tööde maht on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ja üheskoos teistega, et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks, loovateks, ettevõtlikeks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks ning arendada meeskonnatöö oskusi;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) tehakse koostööd kohalike ettevõtjate, majanduselu juhtide ja lastevanematega mitmekesistes õpikeskkondades;
- 7) rakendatakse uurimuslikku õpet ja aktiivõppe meetodeid - andmete otsimine, probleemide sh dilemmade lahendamine tulemuste töötlemine ja esitamine; rollimäng, rühmatöö, projektid, välitööd; õppekäigud ettevõtetesse, kohtumised ettevõtjatega, nende töö jälgimine töökohal;

8) võimaldatakse loovtööna kas asutada või käivitada minifirma ja rakendada nii oma ettevõtlikkust;

9) kaasatakse õppesisu käsitlemisel valiku tegemisse õpilasi nende eelnevaid teadmisi ja oskusi arvestades ja õpivajadustest lähtudes.

1.8. Hindamise alused

Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi, aktiivsust ja tunnis kaasatõotamist, tegevuse/teadmiste omandamiseks tehtud pingutust ning püüdlikkust kirjalike ja/või praktiliste tööde ning tegevuste puhul.

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja vastavatest kriteeriumitest lähtuvatest hinnagutest "A" ehk arvestatud ja "MA" ehk mittearvestatud. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ja vastavuses oodatavate õpitulemustega. Õpilased peavad teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

1.9. Füüsiline õpikeskkond

Õpilastele on tagatud järgmised tingimused ja vahendite kasutamine:

- 1) erinevad enesehindamise töölehed, küsimustikud;
- 2) ettevõtlikkusosalase kirjanduse kättesaadavus kooli raamatukogus;
- 3) arvutiklassi kasutamine ja võimalus veebist ettevõtlikkusosalase informatsiooni otsimiseks;
- 4) lisaks õpetusele ainetundide raames läbi viia praktilised tegevused, ülekoolilised üritused, väljasõidud ettevõtlikkusõlase ja ettevõtetesse.